

Avspänningsoffensiven och Atlantpakten

"Det finns starka tänder bakom det ryska leendet", denna kommentar av en dansk tidning till det militära Atlantpaktsmötet i Paris är synnerligen träffande. Inför de till pakten anslutna staternas försvarsministrar har cheferna för Västerterns styrkor enstämigt betonat omfattningen och effektiviteten i östblockets rustningar. Den ryska armén räknar åtta miljoner man, vartill kommer en eller ett par miljoner från satellitstaterna; om och i vad mån det tillkännagivna hemsändandet av omkring 800.000 man verkställts vet man inte, och i alla händelser minskar en sådan "nedrustning" inte nämnvärt överlägsenheten i marktrupper. Den ryska flygfloTTan beräknas till 20.000 plan i första linjen, och även här kan satelliterna lämna bidrag av betydelse. Ryssland har mer än 350 till större delen atomordentligt väl utrustade ubåtar, fem till sex gånger så många som Tyskland hade vid det andra världskrigets utbrott. Om atomvapnen har man självfallet inte så exakta uppgifter, men att den ryska potentialen här närmar sig den amerikanska torde vara allmänt erkänt.

Ännu är det likväl läget på detta område som enligt general Gruenther vid ett krig i dag skulle säkra västmakternas seger. Amerika har fortfarande ett avsevärt försprång i fråga om flyg och strategiska atombombsresurser. Detta påpekande av Atlantorganisationens militära chef tyder på att man räknar med att ett totalt atombombskrig i dagens situation är den enda möjligheten för Västertern att värja sig vid

ett angrepp; det är ännu icke tänkbart att föra en framgångsrik defensiv med marktrupper och s. k. taktiska atombomber. Och general Gruenther framhöll att den amerikanska överlägsenheten i fråga om de mest fruktansvärda stridsmedlen inte kan väntas bevarad under lång tid; därför är utbyggnaden och samordningen av Västerterns försvar inom andra grenar ett trängande behov.

Det är tydligt att de militära cheferna betraktar den ryska avspänningspropagandan med misstro. Ett uttryck härför är det citat ur ett anförande år 1931 av den kände ryske politikern Dmitrij Manuilskij, som i Paris återopades av den amerikanske flyggeneralen Partidge:

"Totalt krig mellan kommunism och kapitalism är oundvikligt. Naturligtvis är vi tills vidare inte starka nog för att angripa. Men vår tid kommer under loppet av 20 eller 30 år. För att segra måste vi företa

ett överraskande angrepp, och vi måste då tiden komma inleda det med att sätta i gång en fredsrörelse, som bör bli den största och mest sensationella i världshistorien. Vi måste framställa revolutionerande förslag och göra väldiga eftergifter. Så snart de kapitalistiska staterna griper efter det nya hoppet att uppnå vänskap, kommer de att försvaga sin vaksamhet, och vi kan slå ned dem med våra knutna nävar."

Självfallet är att det politiska läget i dag inte kunde förutses år 1931 och att ett uttalande från denna tid i och för sig inte klarlägger den ryska politiken år 1955. Men ingen betvivlar väl att i det väsentliga de citerade satserna bevarar sin giltighet för de ryska maktavarna. Svagheter i Västertern skulle utan tvivel framkalla en rysk offensiv, i styrkans och inte i leendet tekniken.

Risken att väststaterna skulle falla för de nya locktonerna synes lyckligtvis inte för närvarande vara stor. Statsminister Gerhardsen uttrycker säkerligen en förhärskande mening då han i den norska försvarshögskolan fastslår att det är Atlantpaktens styrka och fasthet som medfört en förbättring av förbindelserna mellan väst och öst, att "vi ännu inte vet om någon verklig avspänning kan uppnås" och att det därför inte finns skäl att avsevärt minska försvaret.

Om Sydafrika

TVA av Sydafrikas ledande liberaler har nästan samtidigt utgivit böcker om sitt land: Alan Paton har skrivit en närmast för amerikansk publik avsedd resebok, *The Land and People of South Africa* (Lippincott, 2: 75 dollar), Leo Marquard har givit en kortfattad historisk framställning, *The Story of South Africa* (Faber and Faber, 15 shilling). De båda böckerna kan inte nog varmt rekommenderas. Paton beskriver naturen, städerna och folkgrupperna med smittande hänförelse, men han går tillika in på rasproblemen och de politiska konflikterna; hans vädjan om tolerans och likställighet blir så mycket mera gripande som den upp bäres av varm patriotism. Trots att nationalistregimen ständigt hårdnar, tror Paton på möjligheten av en utveckling till det bättre utan våldsamma uppgörelser mellan förtryckare och förtryckta. Liksom i tidigare skrifter kallar han i förtyvlat ömhet sina vita landsmän till besinning, och ingen har större rätt att göra det än denna passionerat goda människa. Marquards historiska översikt är mönstergill i sin objektivitet och sitt tysta avståndstagande från de romantiska fantasier som brukar färga liknande arbeten. Även Marquard slutar med en uppmaning till de vita att avstå från sitt totala valde innan det är för sent. "Om Sydafrika skall sjunka i glömska, ett klassiskt exempel på ett av många raser bestående samhälle som misslyckats, eller bli den starkaste kraften till bevarande av västerterns kultur på Afrikas kontinent, det beror främst på om dess vita härskare skall kunna förena sig med sina icke europeiska undersåtar i uppbyggandet av en verklig nationell stat."

H. T—n